

бракуватиме усвідомленого широкого, всеосяжного погляду на цей світ. Тоді майбутнє, скоріше за все, вирішуватимуть випадковості, а не дії особистості, яка реалізувала власний внутрішній світ, тобто себе.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Иноземцев В. Л. Расколота цивилизация. Наличествующие предпосылки и возможные последствия постэкономической революции. Москва: Academia, 1999. 724 с.
2. Кримський С. Заклики духовності ХХІ століття (З циклу щорічних лекцій ім. А. Оленської-Петришин, 2002 р.). Київ: КМ Академія, 2003. 287 с.
3. Харарі, Ювал Ной. 21 урок для 21 століття. Київ: Форс Україна, 2018. 416 с.
4. Уолш, Нил Доналд. Беседы с Богом (необычный диалог). Кн. 1. Москва: София, 2008. 336 с.
5. Галактіонова І. В. До питання про необхідність вивчення навчальної дисципліни «політологія» як обов'язкової студентами вищих навчальних закладів України. *Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації. Український науковий журнал.* 2009. № 4. С. 20–24.

О.М. Чижова
кандидат політичних наук
доцент, професор кафедри публічного управління
та міжнародних відносин
НПУ імені М.П. Драгоманова
(м. Київ)

ПРАГМАТИЗМ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Прагматизм ототожнює об'єктивну реальність з досвідом, з відчуттями, дає змогу озброїти сучасну науку ефективними методами вирішеннями політичних та соціальних проблем сьогодення, а також з'ясовує причини і обставини розвитку процесів соціалізації молодіжного покоління в умовах глобальних політичних змін та євро інтеграційних процесів в освіті.

Прагматизм (від грецького *pragmatos* - справа, дія) – суб'єктивно – ідеалістичне вчення в західній філософії, яке вважає істинним лише те, що дає практичну користь мети, а як теоретична концепція виникла в Сполучених Штатах Америки у 70-ті роки ХІХ століття. Критерієм істинності понять, за прагматизмом, є їхня практична вигода в період соціокультурної інтеграції в людському вимірі. Прагматизм витлумачує практику як діяльність людини, спрямовану на задоволення її безпосередніх потреб в контексті євроінтеграції.

Соціальні явища прагматизм намагається пояснити за допомогою «теорії прогресу», за якою прогрес у суспільстві полягає не в досягненні суспільством певної мети, а в самому євро інтеграційному процесі руху [1, 423]. Цікаво те, що мета до досягнення якої прагне людина, різна, хоча трапляються випадки, коли вона зберігається з визначенням дій, що засновані на об'єктивному аналізі обставин, розташування сил та основних прагматичних тенденцій розвитку.

Основоположником цього вчення був американський філософ та логік Ч.Пірс (1839-1914). За Пірсом прагматизм – це готовність діяти особливим чином, що спирається

на віру, прагнення до емоційного спокою, психологічне задоволення від подолання сумніву з метою забезпечення «зацікавленому суб'єкту» його цілеспрямованої діяльності. Доктрину прагматизму розробляли також У. Джемс, Дж. Дьюї, Ф. К. Шиллер, Дж. Г. Мід. [2, 23,25]

Прагматизм – це теорія про доцільну діяльність людини, важливими принципами якої є: справа, потреба практичної діяльності, матеріальний інтерес, тощо. Згідно з цим, потрібно дати визначення, що таке соціалізація.

Соціалізація (від латинського *socialis* - суспільний) – це процес засвоєння індивідом, у продовж всього його життя, досвіду, який був накопичений людьми на протязі існування людства. [3, 194]

Розглянемо взаємозв'язок процесів соціалізації, інтеграції та прагматизму з історичної точки зору в період розвитку євро інтеграційних процесів.

Історія людства в епоху первіснообщинного ладу вивчається за допомогою решток матеріальної діяльності людства. Основними матеріалами, з яких виготовлялися знаряддя, були каміння та дерево. Людина на той час була однією з найменш захищених істот, вона не мала величезних пазурів та зубів як у шаблезубого тигра, не мала велетенських розмірів як у печерного ведмеда, не мала спритності та швидкості як у інших звірів. Людина починає копіювати все те, що вона побачила і що для неї становить користь. Так, розумово пов'язавши госте каміння з зубами або кігтями тварин, починає становити для неї практичну цінність. Вона розуміє, о цим можна як захищатися, так і нападати. Фактично загострене каміння стає універсальним знаряддям, яке поступово змінюється та удосконалюється.

Згадаймо визначення прагматизму – це вчення, яке вважає істинним лише те, що дає практичну користь. Отже, з самого початку свого існування люди несвідомо почали користуватися саме принципом прагматизму. В той же час, без процесу інтеграції, засвоєння та передачі знань люди щоразу «відкривали б колесо» заново. Тобто кожне наступне покоління відкривало б те, що вже знали їх «батьки». Всі знання інтегрувались, передавались в роду нащадкам, які їх вже практично засвоювали. Все вище зазначене, є ніщо інше як примітивні процеси соціалізації та інтеграції. З удосконаленням спочатку жестів та звуків, далі винайдення мови та письма процес передачі знань та їх за фіксування отримав глобальний соціокультурний масштаб.

Таким чином, ще на світанку людської доби, первісна людина завдяки прагматичному підходу до життя, змогла вижити в надзвичайно важких умовах.

Отже, було коротко розглянуто в загальному масштабі виникнення прагматизму, інтеграції і соціалізації та їх взаємозв'язок. Тепер спробуємо простежити ці процеси в наш час на прикладі виховання та розвитку звичайної дитини.

Від самого народження дитина не є людиною в повному розумінні цього слова. Вона є лише «матеріалом», який в процесі соціалізації та інтеграції перетвориться в повноправного члена суспільних відносин. Дитина ще не усвідомлює саму себе. Людина на відміну від усіх інших істот усвідомлює своє існування, сприймаючи світ крізь себе. Інші істоти діють відповідно до своїх примітивних потреб та інстинктів. В той час, як людина діє усвідомлено та цілеспрямовано, дитина яка до того моменту, поки не усвідомить, що крім оточуючих її речей, які вона бачить, існує і вона сама, не може повністю вступити в процес соціалізації. Вона усвідомлює себе, що допомагає їй розвиватися як особистості.

В процесі первинної соціалізації людина в дитинстві отримує чужі знання, використовує чужий досвід. Не маючи ще свої власних знань, дитина, як губка, вбирає інформацію, що надходить ззовні. Так, вона вчиться моральним нормам, формуючи моральну складову свого світогляду. Отримує знання про оточуючий світ, про те, що в ньому відбувається, які його людські виміри. [4, 132, 165]

Діяльність розуму не є якась вроджена риса. Великі відмінності вроджених характеристик розуму залежать від освіти, що є продуктом наявних соціальних умов.

Освіта ґрунтується на знаннях, які були накоплені на протязі багатьох сотень років і були відкриті завдяки величезній праці багатьох науковців – як теоретиків, так і практиків, які, завдяки силі свого розуму, змогли побачити те, що недосяжним було для простих, неосвічених людей.

Бажано мати суспільство, де переважають люди сильні, мужні, які мають активну життєву позицію, від якої саме залежить розвиток подальших подій, прагматичні орієнтири яких складають невимушеність політичного успіху кожного і суспільства в цілому.

Нині в українському суспільстві спостерігаємо своєрідну конкуренцію історичних моделей прагматизму, який сповідують лідери всіх політичних сил. Однак суть прагматизму кожен розуміє по – своєму та ще й інколи формулює не зовсім виразно. Доречним з цього приводу є співставлення європейського і вітчизняного досвіду розуміння цієї категорії. Характеризуючи європейське бачення ефективності, Ф. Жюльєн нагадує афоризм: «Прагни до найважливішої мети, до вирішальної мети, яку під силу досягнути; обери для досягнення цієї мети найкоротший шлях, який ти відчуваєш, що зможеш подолати». [5, 51]

Зазначений вислів демонструє орієнтацію на ефективність прагматичних дій, а моральна сторона справи повністю ігнорується. У наших реаліях існує досить спрощене розуміння прагматизму, коли ефективність є результатом кінцевого продукту діяльності, соціокультурним феноменом, а не процесуальним виміром певних якісних змін.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Політичний словник. – К., 1976. – С. 423.
2. Философский словарь. – М., 1981. – С. 23, 25.
3. Соціологія. Підручник. Видання 2 – ге / за ред. В.Г. Городяненка. – К., 2012. – С. 194
4. Вікова психологія. – К., 2010. – С. 132, 165.
5. Джеймс В. Прагматизм. – К.: «Україна», 1995. – С. 51.